

Metodické usmernenie pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR k prierezovým témam

Vec: Metodické usmernenie k prierezovým témam pre projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) financované Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (ďalej len „SAMRS“)

Určené pre: Žiadateľov a prijímateľov dotácií na projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR financované SAMRS (ďalej len „žiadateľ“)

Účel: Metodické usmernenie poskytuje pokyny žiadateľom o dotáciu na projekty rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR, ako zohľadniť prierezové témy v relevantných častiach žiadosti o poskytnutie dotácie (ďalej len „žiadosť“) a v jej prílohách. Zároveň poskytuje informácie o spôsobe posúdenia žiadosti s prílohami v rámci formálnej kontroly a odborného hodnotenia z pohľadu prierezových tém.

Vydáva: SAMRS

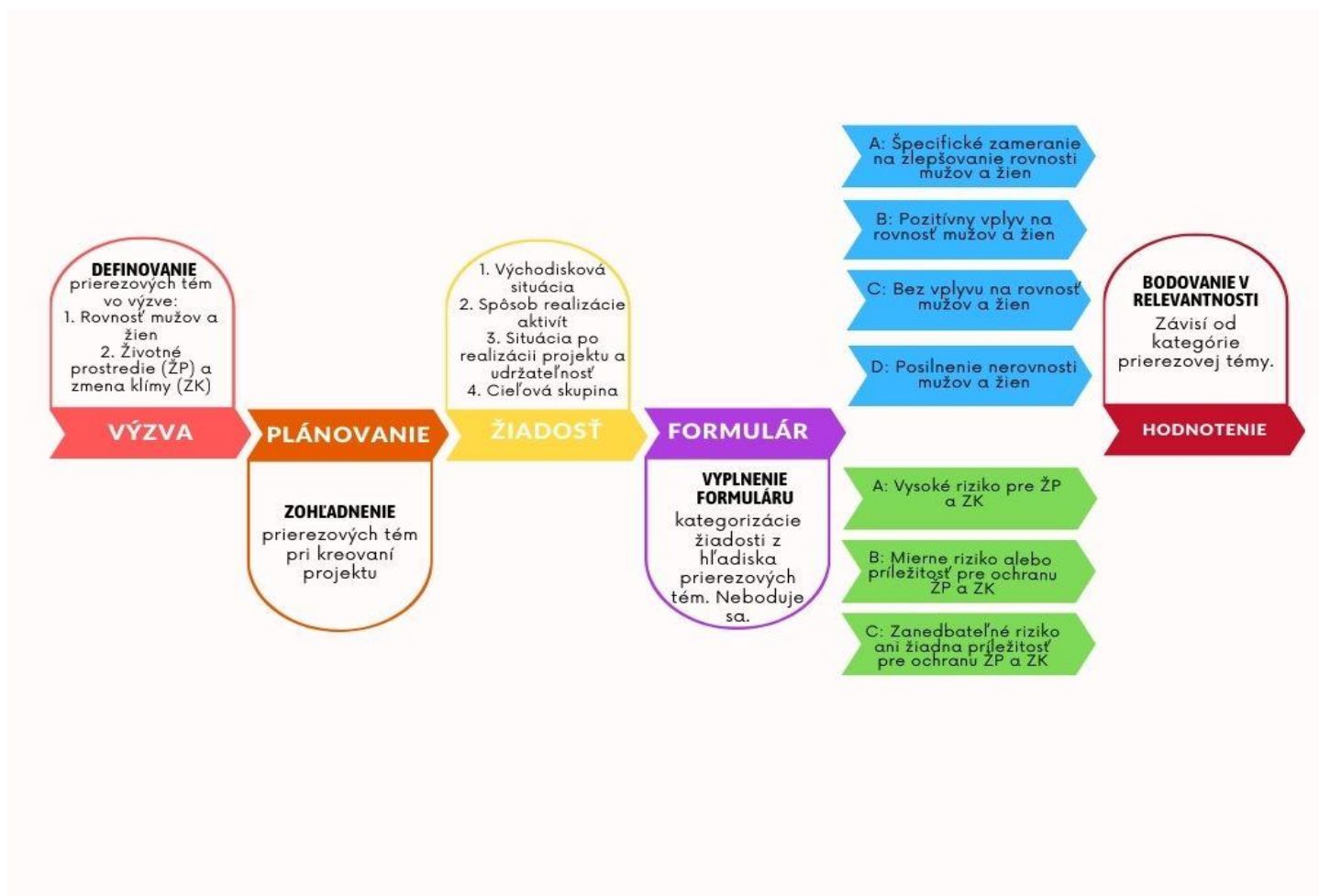
Dátum vydania: 31. 03. 2025

Dátum účinnosti: 31. 03. 2025

Schválil: R SAMRS

Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2025-2030¹, stanovila šesť sektorových priorít a dve prierezové témy: **Rovnosť žien a mužov** (SDG č. 5 Rodová rovnosť) a **Životné prostredie a zmena klímy** (SDG č. 13 Ochrana klímy a SDG č. 15 Život na pevnine). Prierezové témy súvisia s dosiahnutím viacerých **cieľov udržateľného rozvoja** (SDGs) uvedených v **Agende 2030 pre udržateľný rozvoj** (ďalej len „Agenda 2030“) Organizácie Spojených národov.

Obom prierezovým témam je potrebné venovať pozornosť vo všetkých fázach projektového manažmentu a to na úrovni: **plánovania, tvorby žiadosti, implementácie, monitoringu a hodnotenia**.

¹<https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2025/01/3.-Vlastny-material.pdf>

1. Prierezové témy vo výzve a projektových formulároch SAMRS

- výzvy SAMRS definujú obe prierezové témy v časti 2.3 Obsahové vymedzenie projektov a 3. Kritéria a proces pre odborné hodnotenie a schvaľovanie žiadosti.
- Prierezové témy sú zahrnuté v nasledujúcich formulároch SAMRS:
  - **Žiadosť o poskytnutie dotácie**
  - **Logický rámec projektu**
  - **Kategorizácia žiadosti o poskytnutie dotácie z hľadiska prierezových tém**
  - **Priebežná správa**
  - **Záverečná správa**

1.1. Prierezové témy v prílohe č. 1 Žiadosť o poskytnutie dotácie

Obe prierezové témy sú v žiadosti zohľadnené v častiach²: 4. Stručný popis projektu; 6. Popis východiskovej situácie; 7. Cieľová skupina 8. Spôsob realizácie projektu; 9. Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu; 10. Odborná a administratívna kapacita žiadateľa; 11. Identifikácia rizík a prostriedky na ich elimináciu.

SAMRS, ako aj Komisia MZVEZ SR pre vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rozvojovú spoluprácu a pre vyhodnocovanie ponúk na zadanie zákazky na rozvojovú spoluprácu (ďalej len „Komisia“), tieto časti kontrolujú pri príprave stanoviska a hodnotení kritéria relevantnosť, ktoré sa hodnotí do výšky 5 bodov za každú z dvoch prierezových tém.

Žiadatelia môžu za účelom lepšej reflexie oboch prierezových tém v žiadosti o poskytnutie dotácie využiť príručky vytvorené UNDP, a to príručky **Rodová rovnosť v projektoch rozvojovej spolupráce³** a **Príručku pre integrovanie prierezovej témy životného prostredia a zmeny klímy do nástrojov rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky⁴**.

1.2 Postup pri vyplňaní prílohy č. 7 Kategorizácia žiadosti 2025

Tabuľka č. 1 prílohy č. 7 Kategorizácie žiadosti 2025 (ďalej iba „formulár kategorizácie“) obsahuje päť oblastí projektu, ktoré určia, či projekt prispieva k nerovnosti žien a mužov, alebo naopak túto nerovnosť zmiernuje. Žiadateľ pri každej z oblastí vyberie jeden najrelevantnejší popis, ktorý vychádza zo žiadosti a jej príloh. Na základe vybraných možností bude žiadosť zaradená do jednej z kategórií popísaných v časti 2.1.1 usmernenia (A, B, C alebo D). Komisia preskúma zhodu odpovedí na jednotlivé otázky s vecnou

² Platí pre žiadosti na projekty rozvojovej spolupráce: GREEN, PPP, HUM/1, HUM/2/UA, BK a RV.

³ https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2020/12/rodova-rovnost-prirucka_web-1.pdf

⁴ <https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2020/12/enviro-prirucka-web.pdf>

podstatou uvedenou žiadateľom v žiadosti, aby bolo zaručené čo najviac objektívne zaradenie do relevantnej kategórie. **Formulár neslúži na bodovanie žiadosti, ale len na jej zaradenie do kategórie.**

Tabuľka č. 2 formuláru kategorizácie je súborom aspektov ŽP a ZK pre žiadateľa na určenie toho, či projekt predstavuje potenciálne riziko/príležitosť na zlepšenie v oblastiach ŽP a ZK: ochrana prírody, biodiverzity, ekosystémov a ich služieb a udržateľné riadenie prírodných zdrojov; zdravie a bezpečnosť miestnych komún; zmiernenie zmeny klímy (mitigácia) a prispôsobenie sa na dôsledky zmeny klímy (adaptácia); prevencia a kontrola znečisťovania ŽP a efektívne využívanie zdrojov; riadenie v oblasti ŽP a ZK, vrátane zvýšenia environmentálneho povedomia a informovanosti. Žiadateľ odpovedá na jednotlivé otázky v stĺpci **Riziko** a **Príležitosť** a to buď **Áno/Nie**. V prípade identifikácie rizika žiadateľ v stĺpci „**Miera rizika**“ **vyhodnotí mieru rizika** a to buď ako **vysokú** alebo **nízku**⁵. Na základe kompletne vyplnenej Tabuľky č. 2 bude projekt zaradený do jednotlivých kategórií nasledovne:

- **Kategória A:** Ak žiadosť predstavuje **potenciálne vysoké riziko** pre ŽP a ZK – tzn. minimálne jedna z odpovedí v stĺpci „**Riziko**“ je **Áno** a zároveň mieru rizika vyhodnotí v stĺpci „**Miera rizika**“ ako **vysokú**, zaradí sa do Kategórie A⁶. Pri projektoch **kategórie A** je žiadateľ povinný k žiadosti o poskytnutie dotácie **priložiť formulár EIA/SEA** vypracovaný podľa príslušných štandardov krajiny implementácie projektu ešte pred zaslaním žiadosti o dotáciu. Pri zaradení žiadosti do kategórie A žiadateľ zohľadňuje prierezovú tému ŽP a ZK v ďalších častiach žiadosti.
- **Kategória B:** Ak žiadosť predstavuje potenciálnu **príležitosť** prispieť k zlepšeniu kvality ŽP alebo boju proti ZK - minimálne jedna z odpovedí v stĺpci **Príležitosť** je **Áno**, zaradí sa do Kategórie B. Žiadosť je možné zaradiť do kategórie B aj v prípade identifikácie **Rizika** (minimálne jedna z odpovedí v stĺpci riziko je **Áno**). Na rozdiel od kategórie A **Miera rizika**, ktorú žiadateľ vyhodnotí v tomto stĺpci je však v porovnaní s kategóriou A len **nízka** a nepredstavuje potenciálne **závažne ohrozenie** pre ŽP a ZK. Pri zaradení žiadosti do kategórie B žiadateľ zohľadňuje prierezovú tému ŽP a ZK v ďalších častiach žiadosti a v prípade identifikácie a zhodnotenia miery rizika dostatočne popíše aj spôsob jeho eliminácie.
- **Kategória C⁷:** Ak žiadateľ v Kontrolnom zozname **neidentifikuje žiadne riziko a plánovaný projekt nepredstavuje príležitosť** na zlepšenie podmienok pre niektorú z piatich oblastí ŽP a ZK, (**všetky** odpovede v stĺpci Riziko a v stĺpci Príležitosť sú **Nie**), projekt sa radí do Kategórie C. Pri žiadostiach

⁵ **Mierne riziko** predstavuje pre ŽP a ZK dopady malého a obmedzeného územného rozsahu (viazané na konkrétnu lokalitu) a doby trvania (dočasné), ktorým sa dá predchádzať, sú zvládnuteľné a / alebo sa dajú zmierniť za využitia relatívne jednoduchých opatrení.

Závažné riziko predstavuje negatívne dopady na ľudskú populáciu a / alebo ŽP a ZK. Rozsiahle negatívne dopady veľkej sily a / alebo územného rozsahu, a dlhého trvania (dlhotrvajúce, stále a / alebo nenávratné); dopady na citlivé alebo vzácne územia (vzácne ekosystémy); pod závažným rizikom je zahrnutý aj negatívny vplyv na práva, územie a zdroje pôvodného obyvateľstva; zahŕňa významné presídlenie obyvateľstva; generuje veľké množstvá emisií skleníkových plynov; dopady môžu zvýšiť riziko vzniku sociálnych konfliktov.

⁶ Žiadosti predkladané v rámci výzvy SAMRS/2025/GREEN/1 nemôžu spadať do Kategórie A. Žiadosti v rámci tejto výzvy musia pozitívne prispievať na životné prostredie alebo mať pozitívny dopad na zmenu klímy.

⁷ Žiadosti predkladané v rámci výzvy SAMRS/2025/GREEN/1 nemôžu spadať do Kategórie C. Žiadosti v rámci tejto výzvy musia pozitívne prispievať na životné prostredie alebo mať pozitívny dopad na zmenu klímy.

kategórie C zohľadnenie prierezovej témy v žiadosti je v rámci východiskovej situácie. Žiadateľ v skratke opíše situáciu v krajine realizácie projektu.

Komisia skontroluje zhodu odpovedí na jednotlivé otázky s vecnou podstatou uvedenou v žiadosti, aby bolo zaručené čo najviac objektívne zaradenie do relevantnej kategórie.

2. Kroky hodnotenia prierezových tém

2.1. Kroky hodnotenia prierezovej témy Rovnosť žien a mužov (SDG č. 5 – Rodová rovnosť)

V procese hodnotenia bude žiadosť vo vzťahu k prierezovej téme posudzovaná v dvoch fázach: **formálna kontrola** a **odborné hodnotenie**.**2.1.1 Formálna kontrola** – predmetom kontroly bude:

- kompletne vyplnený a k žiadosti priložený formulár kategorizácie žiadosti;

Na základe vyplnených otázok vo formulári **kategorizácie žiadosti** je žiadateľ povinný zaradiť žiadosť do jednej zo štyroch kategórií, podľa súčtu bodov, ktoré vyplynú z tabuľky na konci formulára:

- **Kategória A:** Žiadosť špecificky zameraná na zlepšovanie rovnosti žien a mužov
- **Kategória B:** Žiadosť s pozitívnym vplyvom na rovnosť žien a mužov
- **Kategória C:** Žiadosť neutrálna z hľadiska vplyvu na rovnosť žien a mužov
- **Kategória D:** Žiadosť posilňujúca nerovnosť žien a mužov

Žiadosť, ktorá nebude obsahovať kompletne vyplnený formulár kategorizácie žiadosti bude zo strany SAMRS v rámci formálnej kontroly považovaná za nespĺňajúcu formálne kritériá a nebude postúpená na odborné hodnotenie Komisie.

2.1.2 Odborné hodnotenie – predmetom hodnotenia bude:

- **zohľadnenie prierezovej témy** v príslušných častiach žiadosti a jej prílohách,
- **posúdenie súladu vecnej stránky** projektu uvedenej v príslušných častiach žiadosti s odpoveďami uvedenými vo formulári **kategorizácie žiadosti**, aby sa posúdila správnosť kategorizácie a vylúčil negatívny dopad projektu na rovnosť žien a mužov. Žiadosti, ktoré budú posúdené ako posilňujúce nerovnosť žien a mužov, nebudú Komisiou odporúčané na schválenie;
- **správnosť a zdôvodnenie zaradenia** žiadosti do kategórií uvedených v bode 2.1.1 usmernenia;
- **posúdenie, do akej miery žiadosť po vecnej stránke** t. j. stanovenými cieľmi, aktivitami a voľbou, príp. vlastným nastavením merateľných ukazovateľov, v zmysle príspevku deklarovanom v príslušných častiach žiadosti, ostatných formulároch a vo formulári kategorizácie žiadosti, **prispieva k zlepšeniu rovnosti žien a mužov. Rozsah tohto zohľadnenia bude bodovo posúdený v kritériu relevantnosť v bodovej hodnote maximálne 5 bodov. Žiadostiam, v ktorých bude odôvodnené zaradenie do kategórie C, bude pridelený v rámci odborného hodnotenia plný počet bodov za prierezovú tému za podmienky, že žiadateľ zohľadní túto prierezovú tému v časti žiadosti 6. Popis východiskovej situácie.** Týmto sa zabráni diskriminácii projektov, ktoré

z podstaty aktivít a dopadov nemajú akýkoľvek potenciál riešenia alebo reflektovania riešenia prierezovej témy.

2.2. Kroky hodnotenia prierezovej témy Životné prostredie a zmena klímy (SDG č. 13 – Ochrana klímy a SDG 15 – Život na pevnine)

V procese hodnotenia bude žiadosť vo vzťahu k prierezovej téme ŽP a ZK posudzovaná v dvoch fázach: **formálna kontrola a odborné hodnotenie.**

2.2.1 Formálna kontrola – predmetom kontroly bude:

- kompletne vyplnený a k žiadosti priložený **formulár kategorizácie žiadosti**,
- k žiadosti priložený formulár **EIA/SEA** vypracovaný podľa príslušných štandardov krajiny implementácie, platí pre projekty zaradené do kategórie A.⁸

Žiadateľ je povinný na základe vyplnených otázok vo **formulári kategorizácie žiadosti** zaradiť žiadosť do jednej z troch kategórií na základe tabuľky na konci formulára,

- **Kategória A:** žiadosti, v ktorých minimálne jedna aktivita predstavuje **vysoké** riziko pre ŽP a ZK.
- **Kategória B:** žiadosti, v ktorých minimálne jedna aktivita predstavuje **nízke/mierne** riziko pre ŽP a ZK alebo akúkoľvek **príležitosť** na zlepšovanie kvality ŽP a zabraňovaniu ZK.
- **Kategória C:** žiadosti, v ktorých aktivity **nepredstavujú riziko** a ani **žiadnu príležitosť** pre ŽP a ZK.

Žiadosť, ktorá nebude obsahovať kompletne vyplnený formulár kategorizácie žiadosti, bude zo strany SAMRS v rámci formálnej kontroly považovaná za nespĺňajúcu formálne kritériá a nebude postúpená na odborné hodnotenie Komisie.

2.2.2 Odborné hodnotenie – predmetom hodnotenia bude:

- **zohľadnenie prierezovej témy** v príslušných častiach žiadosti a v jej prílohách,
- **posúdenie súladu vecnej stránky** projektu uvedenej v príslušných častiach žiadosti s odpoveďami uvedenými **vo formulári kategorizácie žiadosti** tak, aby sa posúdila správnosť kategorizácie a vylúčil negatívny dopad projektu na ŽP a ZK. Žiadosti, ktoré budú posúdené ako tie, ktoré majú negatívny vplyv na ŽP a ZK, nebudú Komisiou MZVEZ SR odporúčané na schválenie
- **správnosť a zdôvodnenie zaradenia** žiadosti do kategórií uvedených v bode 2.2.1 usmernenia;
- posúdenie do akej miery žiadosť po **vecnej stránke, t. j.** stanovenými cieľmi, výsledkami, výstupmi, aktivitami a voľbou, príp. vlastným nastavením merateľných ukazovateľov, v zmysle príspevku deklarovanom v príslušných častiach žiadosti a jej prílohách a **vo formulári kategorizácie žiadosti, bude predstavovať riziko/ohrozenie** pre kvalitu ŽP a ZK, resp. **bude predchádzať negatívnym dopadom** na ŽP a ZK alebo predstavovať akúkoľvek príležitosť pre zlepšovanie ŽP a zmierňovanie ZK. **Rozsah tohto zohľadnenia bude bodovo posúdený v kritériu relevantnosť v bodovej hodnote**

⁸ Vypracovanie formuláru EIA a SEA nie je oprávnený náklad v rámci projektu.

maximálne 5 bodov. Žiadostiam, v ktorých bude odôvodnené zaradenie do kategórie C, bude pridelený plný počet bodov za prierezovú tému za podmienky, že žiadateľ zohľadní túto prierezovú tému v časti žiadosti 6. Popis východiskovej situácie. Týmto sa zabráni diskriminácii projektov, ktoré z podstaty aktivít a dopadov nemajú akýkoľvek potenciál riešenia alebo reflektovania riešenia prierezovej témy.

3. Príklady aktivít podľa sektorov:

3.1. Príklady aktivít pre prierezovú tému Rovnosť žien a mužov (SDG č. 5 – Rodová rovnosť) podľa sektorov:

- **Kvalitné vzdelávanie:** Podpora inklúzie dievčat do výchovno-vzdelávacieho procesu, s osobitným zreteľom na znevýhodnené a marginalizované skupiny; Podpora osvetu o nutnosti vzdelávania dievčat a iniciatív odstraňujúcich bariéry ich účasti vo vzdelávacom procese; Podpora vzdelávania dievčat a chlapcov v rodovo netradičných povolaniach (napr. dievčatá v IT oblasti); Podpora zvyšovania kvality vzdelávania a tréningy pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov; Zahnutie agendy práv žien a dievčat a rodovej rovnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu systému formálneho a neformálneho vzdelávania.
- **Dobré zdravie:** Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na zvyšovanie povedomia o starostlivosti o zdravie a predchádzaní prenosných chorôb vrátane pohlavne prenosných chorôb ako HIV/AIDS; Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na špecifické potreby žien v oblasti reprodukčného zdravia, tehotných žien, ako aj matiek a ich novorodencov, najmä v oblasti správnej výživy a hygieny; Eliminácia kultúrnych a socio-ekonomických bariér znemožňujúcich prístup žien k potrebnej zdravotnej starostlivosti; Podpora programov na riešenie nedostupnosti a/alebo nízkej kvality zdravotnej starostlivosti vrátane oblasti reprodukčného zdravia, nedostatku pracovnej sily v zdravotníctve, nedostatku liečiv a prístrojov; Podpora iniciatív zameraných na riešenie akútnych potrieb žien v oblasti zdravia vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia v kontexte humanitárnej a post-humanitárnej krízy.
- **Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti:** Cielená podpora prístupu žien k verejným funkciám a ich účasti v rozhodovacích procesoch; Zahnutie špecifických problémov žien a dievčat do programov verejnej správy; Podpora MVO venujúcich sa právam žien a rovnosti žien a mužov, napr. výmenou skúseností a vzdelávaním, Rozvoj služieb pre obeť rodovo podmieneného násillia ako i kapacít a schopnosti polície postihovať takéto násillie, vrátane vzdelávania a prenosu dobrej praxe; Podpora iniciatív zapájajúcich mužov a chlapcov do prevencie násillia na ženách. Podpora humanitárnych a post-humanitárnych intervencií, ktoré reflektujú potrebu predchádzať výskytu násillia, chrániť ženy a dievčatá pred sexuálnym násillím a poskytovať v prípade výskytu incidentu adekvátnu a relevantnú podporu; Podpora ochrany

ľudských práv žien v oblastiach sužovaných konfliktom a ich zapojenie v procese budovania mieru a post – konfliktnej rekonštrukcie krajiny.

- **Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo:** Podpora systémových zmien v prístupe žien k vlastníctvu pôdy a výrobným prostriedkom; Cielené zapájanie žien do projektov zavádzania nových techník a postupov; Podpora aktivít zameraných na podnikanie žien v oblasti poľnohospodárstva a rybolovu, teda produktov na predaj, napr. formou mikropôžičiek, Vzdelávanie a podpora žien v oblasti marketingu a predaja poľnohospodárskych produktov; Povzbudzovanie žien v zapájaní sa do farmárskych organizácií.
- **Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov:** Cielené zapájanie žien do rozhodovania o infraštruktúrnych projektoch a zohľadňovanie ich potrieb a priorít; Projekty, ktoré posilňujú participáciu žien v hodnotení a riešení rizík a príležitosti spojených s klimatickou krízou; V rámci infraštruktúrnych projektov zapájanie žien do rodovo netradičných povolání; Podpora zabezpečenia participácie žien v riešení konfliktov a následnej obnove infraštruktúry.
- **Podpora tvorby trhového prostredia:** Podpora zavádzania legislatívnych opatrení a/alebo cieľených programov na odstraňovanie bariér prístupu žien a marginalizovaných skupín na trh práce, vrátane eliminácie priamej a nepriamej diskriminácie; Podpora rozvoja špecifických zručností a vedomostí uľahčujúcich ženám vstup na trh práce; Tvorba kampaní zameraných na zvyšovanie povedomia o prekážkach prístupu žien na trh práce a k podnikateľským aktivitám; Podpora začínajúcich žien – podnikateliek prostredníctvom vzdelávacích programov, tzv. seed fundingu, „štartovacích balíčkov“ a podobne; Facilitácia prístupu žien k informáciám, inováciám, IT technológiám a novým pracovným technikám; Sieťovanie a podpora partnerstiev, ženských sietí, mentoring a coaching žien.

3.2 Príklady aktivít pre prierezovú tému Životné prostredie a zmena klímy (SDG č. 13 - Ochrana klímy, a SDG č. 15 – Život na pevnine) podľa sektorov:

- **Kvalitné vzdelávanie:** Podpora vzdelávacích komponentov v projektoch s potenciálom zvýšiť povedomie o vzťahu ŽP a ZK s rozvojom a kvalitou života; Podpora výchovno-vzdelávacích programov zameraných na environmentálne udržateľný rozvoj a boj s ZK pre rôzne záujmové skupiny: vzdelávacie inštitúcie; mimovládny sektor, súkromný sektor a podobne; Prevádzkovať vzdelávacie zariadenia s adekvátnou kanalizáciou a zdrojom pitnej vody, v oblastiach, ktoré nie sú ohrozené prírodnými katastrofami aj v dôsledku ZK.
- **Dobré zdravie** Zavádzanie, vylepšovanie systémov kanalizácie, dodávky pitnej vody, čistej energie na vykurovanie, varenie a pod. Podpora zvyšovania prevencie chorôb spôsobených znečistením

ovzdušia, vody a pôdy, Zavádzanie systémov včasného varovania pred prírodnými katastrofami a zvyšovanie kapacity pre ich riadenie; Tvorba pohotovostných plánov na distribúciu liekov v prípade prírodných katastrof/zvyšovanie kapacít pre tvorbu plánov.

- **Dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti:** Podpora transparentnej a participatívnej správy prírodných zdrojov (vodné hospodárstvo, správa pôdneho fondu, odpadové hospodárstvo); Budovanie kapacít pre integrovanie ŽP a ZK do národných, miestnych a sektorových politík, stratégií a plánov; Podpora zavádzania ekonomických nástrojov pre integrovanie ŽP a ZK (zelená daň; zelené účtovníctvo; rozpočtové kódy pre ŽP a ZK v národných /miestnych rozpočtoch).
- **Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo:** Zavádzanie poľnohospodárskych postupov a technológií, ktoré podporujú efektívne využívanie prírodných zdrojov, napríklad vody a zároveň zvyšujú produktivitu pôdy; Podpora pestovania plodín odolných na určité extrémne poveternostné podmienky, napríklad suchá, víchrice a pod; Podpora udržateľnej výroby poľnohospodárskych produktov; Podpora využívania technológií podporujúcich nižšiu spotrebu hnojív a pesticídov; Podpora udržateľného hospodárenia s lesmi a udržateľného rybolovu.
- **Infraštruktúra a udržateľné využívanie prírodných zdrojov:** podpora opatrení na zvyšovanie podielu získavania energie z obnoviteľných zdrojov a na zvyšovanie energetickej efektívnosti; Zavádzanie inovatívnych riešení a technológií pre získavanie / využívanie čistých foriem energie; Podpora udržateľných a nízko-uhlíkových dopravných systémov/technológií; Podpora predchádzania tvorby a recyklácie odpadov; Podpora budovania zelenej infraštruktúry a budov odolných voči vplyvom ZK.
- **Podpora tvorby trhového prostredia:** Zavádzanie finančných a regulatívnych nástrojov pre lepší prístup komúnit k základným službám/vlastníctvu a kontrole nad pôdou a inými formami majetku /prírodným zdrojom/novým technológiám; Podpora miestnych komúnit pri výrobe ekologických produktov, získavaní certifikátov a prístupe na trh; Podpora malých a stredných podnikov pri zavádzaní systémov environmentálneho riadenia; Budovanie kapacít/vykonáť environmentálny audit pre malé a stredné podniky; Znižovanie uhlíkovej stopy.

3.3 Príklady projektov podľa ich potenciálneho vplyvu na rovnosť žien a mužov:

Kategória A: Projekt špecificky zameraný na zlepšovanie rovnosti žien a mužov

- Zvyšovanie verejného povedomia o rodovom násilí, vrátane obriezky ženských pohlavných orgánov, zameraný špeciálne na osvetu medzi mužmi
- Zabezpečenie prístupu dievčat k základnému vzdelaniu
- Budovanie kapacít znevýhodnených žien v oblasti spracovania a predaja vybraných poľnohospodárskych plodín
- Zvyšovanie občianskeho aktivizmu a politickej angažovanosti žien

Kategória B: Projekt s pozitívnym vplyvom na rovnosť žien a mužov

- Vzdelávanie žien a mužov v podnikateľských zručenostiach
- Zabezpečenie prístupu k vode a sanitácii s ohľadom na špecifické potreby žien v oblasti osobnej bezpečnosti
- Zlepšovanie všeobecného prístupu k základnej zdravotnej starostlivosti s ohľadom na špecifické potreby tehotných a dojčiacich žien
- Posilňovanie služieb miestnej samosprávy občanom, s dôrazom na služby znevýhodneným ženám

Kategória C: Projekt neutrálny z hľadiska vplyvu na rovnosť žien a mužov

- Výstavba verejnej kanalizácie alebo cestnej komunikácie
- Dobudovanie a zvýšenie kapacity základnej školy
- Vybudovanie systému odpadového hospodárstva na úrovni miestnej samosprávy
- Vybudovanie zariadení na produkciu prírodného proteínu z alternatívnych prírodných zdrojov

Kategória D: Projekt posilňujúci nerovnosť žien a mužov

- Zvyšovanie zamestnanosti cez praktické školenia mužov, pričom sa zdôrazňuje úloha žien venovať sa výlučne prácam v domácnosti
- Zvyšovanie politickej angažovanosti miestnych komunít cez školenia v krajskom meste, pričom ženy v miestnej kultúre majú veľmi obmedzené možnosti cestovať mimo svojho bydliska bez súhlasu rodinného príslušníka

3.4 Príklady projektov podľa ich potenciálneho vplyvu na Životné prostredie a zmenu klímy:

Kategória A: Vysoké riziko pre ŽP a ZK

- Výstavba, zanechanie alebo demontáž infraštruktúry veľkého rozsahu: veľké budovy (univerzity, nemocnice, priemyselné komplexy), obytné komplexy, dopravná infraštruktúra (cesty, železnice, letiská, prístavy, mosty)
- Manažment vodných zdrojov veľkého rozsahu: dodávka vody a vodný manažment (vodné nádrže, priehrady, zavlažovacie a odvodňovacie systémy, systémy na reguláciu povodní), čističky odpadových vôd, kanalizácia, manažment povodí
- Rozsiahle zmeny vo využívaní pôdy (eg. pestovanie nepotravinárskych plodín, odlesňovanie, územné plánovanie)
- Systémy odpadového hospodárstva veľkého rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický a priemyselný odpad)
- Rozsiahle priemyselné a výrobné aktivity
- Veľkovýroba potravín (poľnohospodárstvo, chov dobytka, poľnohospodársky priemysel, spracovanie potravín, rybolov, akvakultúra alebo záhradníctvo)
- Lesníctvo malého a stredného rozsahu (napr. lesné škôlky, ťažba, zalesňovanie)

- Výroba, dodávka a transmisia energie stredného a veľkého rozsahu (napr. veterné alebo solárne farmy, priehrady, teplárne, bio-energia)
- Ťažobné aktivity (podpovrchová a povrchová ťažba rúd, oleja, plynu, hospodársky rozvoj)
- Veľkokapacitné zariadenia na obstarávanie, využívanie, alebo skladovanie nebezpečných a toxických látok (pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)
- Nakladanie s odpadmi malého alebo stredného rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický)
- Obstarávanie, používanie, skladovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných alebo toxických látok v malom meradle (napr. pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)
- Premiestnenie alebo presídlenie obyvateľstva veľkého rozsahu
- Aktivity, ktoré môžu mať negatívny vplyv na environmentálne senzitivné alebo chránené územia: územia so zraniteľnými ekosystémami (koralové bariéry, mangrovníkové lesy, tropické lesy); ekosystémy, kde sa nachádzajú ohrozené druhy rastlín, živočíchov; národné parky, chránené územia.

Kategória B: Nízke alebo mierne riziko pre ŽP a ZK alebo akákoľvek príležitosť pre ŽP a ZK

- Výstavba, prevádzka, rozšírenie alebo vyradenie z prevádzky malej alebo stredne veľkej infraštruktúry ako napr. zdravotné stredisko, školy, sklady
- Manažment vodných zdrojov malého a stredného rozsahu: studne, latríny, zavlažovanie/odvodňovanie
- Malé alebo mierne zmeny vo využívaní pôdy/krajiny/územia
- Potravinárska výroba malého alebo stredne-veľkého rozsahu (napr. poľnohospodárstvo, chov dobytka, poľnohospodársky priemysel, spracovanie potravín, rybolov, akvakultúra alebo záhradníctvo)
- Lesníctvo malého a stredného rozsahu (napr. lesné škôlky, ťažba, zalesňovanie)
- Výroba energie malého rozsahu
- Hospodársky rozvoj (napr. rozvoj mikro, malých a stredných podnikov; mikro-financovanie; obchod; investície)
- Nakladanie s odpadmi malého alebo stredného rozsahu (napr. domáci, biomedicínsky, elektronický)
- Obstarávanie, používanie, skladovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných alebo toxických látok v malom meradle (napr. pesticídy, hnojivá, petrochemické výrobky)
- Budovanie kapacít, školenie, poradenské služby týkajúce sa životného prostredia, prírodných zdrojov alebo infraštruktúry
- Budovanie kapacít súkromného sektora v oblasti rozvojovej spolupráce
- Humanitárna pomoc po ukončení počiatočného obdobia mimoriadneho stavu/stavu núdze (napr. v reakcia na dlhotrvajúcu humanitárnu krízu, rekonštrukcia a rehabilitácia počas fázy obnovy, prevencia a pripravenosť na katastrofy) (pokiaľ nie sú v kategórii A)
- Premiestnenie alebo presídlenie obyvateľstva malého rozsahu
- Správa vecí verejných alebo ľudské práva súvisiace so životným prostredím, prírodnými zdrojmi, infraštruktúrou, hospodárskym rozvojom, riadením financií
- Zdravotný sektor
- Vzdelávanie (pokiaľ nie je v kategórii A)

- Angažovanosť verejnosti alebo zvyšovanie povedomia o rôznych témach s malým prepojením na prierezové témy

Kategória C: Žiadne alebo zanedbateľné riziko a príležitosť pre ŽP a ZK

- Správa vecí verejných (napr. pozorovanie volieb, ochrana osobných údajov)
- Ľudské práva
- Ochrana detí
- Základné zručnosti pre zamestnanie (napr. gramotnosť, matematická gramotnosť, finančná gramotnosť, komunikačné zručnosti)
- Vytváranie sietí sociálneho zabezpečenia, tzv. „social safety nets“ (napr. prevody hotovosti alebo odpustenie poplatkov za zdravotnú starostlivosť, vzdelanie alebo uspokojenie základných potrieb)
- Vytváranie a riadenie sietí napr. expertov alebo organizácií
- Menovanie do správnych rád, výborov a rád